

Varga Ádám

Románia és a NATO: a különleges partner

Az Egyesült Államok európai geostratégiai jelenléte és érdekérvényesítési képessége szempontjából néhány iránta erősen elkötelezett európai államra – térségünkben Lengyelországra és Romániára – támaszkodhat közel két évtizede. Ez az erős transzatlanti kapocs a NATO-n belül is hangsúlyos, és különösen Románia igyekszik minden tekintetben megfelelni a „különleges partner” szerepnek, legyen szó az európai rakétavédelmi rendszerről, az afganisztáni vagy a líbiai szerepvállalásról. Cikkünk azt a folyamatot mutatja be, melynek eredményeképpen Románia a térségünk NATO-tagállamai közül az egyik leginkább elkötelezett szövetségessé vált.

Út a NATO-tagsághoz

A román külpolitika 1991-ben vette fel a kapcsolatot a NATO-val, amikor Manfréd Wörner akkori NATO-főtitkár Petre Roman román miniszterelnök meghívására Bukarestbe látogatott. Ugyanebben az évben Adrian Nastase részt vett az Észak-atlanti Együttműködési Tanács (EACC) első ülésén. Azt, hogy Románia csatlakozni kíván a NATO-hoz, Iliescu elnök jelentette be 1993. februári brüsszeli látogatásán, majd a NATO-hoz való csatlakozás az ország fő külpolitikai célkitűzésévé válva még az EU-csatlakozásnál is kiemeltebb figyelmet kapott részben „könnyebben teljesíthető”, kevesebb az ország fejlettségével összefüggő kérdést felvető jellege miatt.

Bukarest 1994-ig elsősorban politikai nyilatkozatok formájában „tett lépéseket” a NATO-csatlakozás érdekében, tényleges politikai és szervezeti átalakításokra csak azt követően került sor, hogy az ország (a közép- és kelet-európai államok közül elsőként) aláírta a NATO Békepartnerségi Megállapodást (*Partnership for Peace – PfP*), illetőleg az ahhoz kapcsolódó Egyéni Partnerségi Programot (*Individual Partnership Program – IPP*).

A legjelentősebb változásokra Emil Constantinescu elnökké választását, illetőleg a liberális kormányzat hatalomra kerülését követően került sor 1996-ban és az azt követő években. Adrian Severin külügyminiszter kijelentette, Romániának meg kell győznie a NATO-t arról, hogy aktív szereplője a regionális béke és biztonság fenntartásának, nem pedig egy problémákkal terhelt régió problémákat felvető szereplője. A Legfelsőbb Védelmi Tanács még ebben az évben elfogadta az ország NATO-csatlakozását meghatározó két alapidokumentumot (*Strategia României pentru aderarea la NATO; Document de poziție al României*).

Az ország hivatalosan 1996. április 2-án kérte felvételét a szervezetbe, de ekkor még csak Franciaország támogatta komolyan a román NATO-csatlakozást, javarészt a régi baráti kapcsolatra való tekintettel, illetőleg abból a megfontolásból, hogy Románia tovább erősítheti a francia álláspontot a NATO-n belül. Párizsban azonban nem számoltak a román külpolitika erősen atlantista irányvonalával, ami hamarosan több kérdésben is szembeállította a két országot, napjainkra jelentősen befolyásolva ezzel az EU-n belüli együttműködésüket is.

Az 1997-es madridi csúcson Romániát Franciaország támogatása és az addigi erőfeszítések, továbbá a csúcstalálkozót megelőző agresszív diplomáciai lépések ellenére nem nevezték meg a csatlakozó országok sorában, részben katonai és politikai felkészületlensége, különböző kisebbségi és emberi jogi problémák, valamint határviták miatt, részben pedig a posztkommunista elitnek a volt Szovjetunió politikai elitjével ápoltsága miatt. Az elutasításhoz hozzájárultak Oroszországnak a NATO kibővítésével kapcsolatos aggodalmai is. A szervezet ugyanakkor egyértelművé tette, hogy a következő bővítési körben Romániának jó esélyei vannak a tagság elnyerésére.

A madridi elutasítás ellenére – helyesebben épp elkötelezettségének további bizonyítására – Bukarest továbbra is aktívan támogatta a szervezet tevékenységét, illetve a különböző regionális együttműködési szervezeteket:

- 1999-ben a Szerbia elleni hadműveletekhez átengedte légterét (ezzel némileg ellensúlyozva, hogy 1992 és 1995 között a Jugoszlávia elleni embargót nem sikerült maradéktalanul betartatnia);
- az első között csatlakozott a 2001. szeptember 11. utáni terrorizmusellenes harcokhoz, harcoló alakulatokat küldött Afganisztánba, majd Irakba is;
- az ENSZ égisze alatt tevékenykedő egyéb békefenntartó egységekbe is katonákat adott, így román katonák vannak Bosznia-Hercegovinában és Koszovóban is, de részt vett az angolai és albániai missziókban is;
- aktívan részt vett és vesz a délkelet-európai együttműködés újraélesztésében és működtetésében a multilaterális párbeszéd, elsősorban a *South East European Co-operation Process* (SEEC) és a *Stability Pact for South Eastern Europe* (SPSEE) keretében, de itt kell megemlíteni a *Southeast European Co-operative Initiative* (SECI), a CEFTA és a CEI működését is.

Az 1999 áprilisában Washingtonban megrendezett csúcstalálkozón nyilvánosságra hozták a lehetséges további tagjelöltek sorát, élükön Romániával, illetőleg elfogadták a Tagsági Akciótervet (*Membership Action Plan – MAP*), amely a PFP-vel együtt Románia legerősebb eszköze lett a tagság elnyerésére, mivel a védelmi kérdések mellett számos gazdasági, biztonsági és jogi kérdést is érintett, illetőleg évenkénti felülvizsgálatot vezetett be ezeken a területeken.

A délkelet-európai együttműködésben betöltött vezető és kezdeményező szerep megmutatta az ország hajlandóságát az együttműködésre és a jogelvek elfogadására, lendületet adott Románia nyugati elfogadásának. A 2001. szeptember 11. után megváltozott nemzetközi biztonsági környezetben Románia törekvéseit végre siker koronázta. A prágai NATO-csúcson Románia is meghívást kapott a szervezethez való csatlakozásra, melynek így 2004. március 29-e óta teljes jogú tagja.

Románia és a fekete-tengeri térség: Bukarest mint NATO-híd a régióban

Az ország földrajzi helyzetéből adódóan a fekete-tengeri térség biztonsága és stabilitása a román külpolitika egyik prioritása, ami a 2006-os román nemzetbiztonsági stratégiában is

megfogalmazásra került. Ennek érdekében az egyik legfőbb célkitűzése a térségnek az euroatlanti kapcsolatrendszerbe való integrálása a regionális együttműködés szorgalmazásával, illetve a különböző európai intézmények működésének támogatásával. Ez természetesen tovább erősítené az ország stratégiai pozícióját is, hiszen – ahogy azt a NATO történetében első alkalommal a 2004-es isztambuli csúcstalálkozón, majd később a 2006-os rigai, a 2008-as bukaresti, a 2009-es strasbourg–kehli vagy a 2010-es lisszaboni deklarációban is leszögezték – a Fekete-tenger térsége kiemelten fontos az euroatlanti biztonság szempontjából.

A NATO számára a térség azért is jelentős, mert itt egyszerre vannak jelen NATO-tag-államok, NATO-aspiráns országok, partnerországok és olyan államok, melyek ellenzik a NATO keleti terjeszkedését. A demokratikus és hatékony biztonsági szervezetek és intézmények fejlesztése ebben a térségben ezért kiemelt fontosságú a szövetség számára. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy a Fekete-tengeren keresztül vezet a legrövidebb út Közép-Ázsia energiakészletei és ásványkincsei felé. A régió továbbá közvetlenül érintkezik a Közel-Kelettel, így a térség kiválóan alkalmas katonai, békefenntartó vagy újjáépítési műveletek indítására a szélesebb értelemben vett Közel-Keleten – ebből a szempontból ideérve Afganisztánt és Iránt is.

A regionális középhatalmi státuszra való törekvés a kezdetektől az egyik legmeghatározóbb eleme a román külpolitikának. Bukarest következetes külpolitikáján keresztül akarta bizonyítani azt, hogy összekötő kapocsként szolgálhat egyfelől a Balkán és a Fekete-tenger térsége, másfelől az euroatlanti intézmények között, s ezzel magát a regionális biztonság szolgáltatójaként és nem pedig „fogyasztójaként” tüntesse fel. Ez a gondolat – amely számos területen meghatározta a román külpolitika aktivitását – egyre fontosabbá vált Románia számára, s megvalósítására az ország vezetése egyfajta eszközként tekintett céljai eléréséhez. Ezt az EU keretein belül a fekete-tengeri szinergia (és általában véve az EU szomszédságpolitikája) támogatásával, a keleti irányú további bővítéssel szembeni európai ellenérzéseket érzékelve újfajta együttműködési paradigma kialakításának szorgalmazásával (nem kizárva a további bővítés lehetőségét), a NATO keretein belül pedig a szervezet aktív jelenlétének sürgetésével igyekszik biztosítani.

Házigazdai pozíciójával élve Románia elérte, hogy a 2008-as bukaresti csúcstalálkozó zárónyilatkozatában egy egész bekezdést „biztosítsanak” a Fekete-tenger térségének. Ebben a tagországok kinyilvánítják a fekete-tengeri térség fontosságát az euroatlanti biztonság szempontjából, illetőleg megerősítik a szövetség elkötelezettségét, hogy „továbbra is, szükség szerint, támogassák a regionális prioritások által vezérelt, az átláthatóságon, komplementaritáson és részvételen alapuló erőfeszítéseket annak érdekében, hogy fejlesszék a fekete-tengeri államok egymás közötti, valamint a NATO-val folytatott párbeszédét és együttműködését”.¹ A NATO több alkalommal is üdvözölte Románia szerepét a különböző regionális kezdeményezésekben (BSEC, tengerészeti együttműködés, *Operation Black Sea Harmony*, *Black Sea Forum for Dialogue and Partnership*), illetőleg az EU keleti szomszédságpolitikájának megvalósításában.

¹ Bucharest Summit Declaration. *nato.int*, 2008. 04. 03.

„Különleges partnerség”: amerikai–román kapcsolatok a forradalom után

Az Egyesült Államok nemzeti érdekei a fekete-tengeri térségben nem különböznek jelentősen a NATO által megfogalmazott érdekektől és biztonsági problémáktól: energiaellátás biztosítása, a terrorizmus elleni küzdelem, a tömegpusztító fegyverek terjedésének megakadályozása, a kábítószer- és fegyverkereskedelem, illetve az embercsempészet visszaszorítása.² Washington számára pusztán a távolság miatt is különösen fontosak regionális szövetségei. Románia és Bulgária a kezdetektől támogatta az USA jelenlétét a térségben, a kisebb államok (például Grúzia) azonban hiába állnak az Egyesült Államok pártján, nem tudnak szabadulni az orosz befolyás alól. Törökország 1952 óta a NATO tagja és az USA egyik legfontosabb partnere – az iraki beavatkozás (amit Ankara ellenzett) azonban jelentősen gyengített a kapcsolatokon, így Románia szerepe fokozatosan felértékelődött.

Az ország már az 1989-es forradalmat megelőzően is az USA legnagyobb kereskedelmi partnere volt Kelet-Európában, bár 1988-tól, a legkedvezőbb besorolásba eső kereskedelmi státusz (*most favored nation* – MFN) elvesztésével a magas vámok miatt a kereskedelem visszaesett. A forradalmat követően James Baker külügyminiszter már 1990 februárjában Bukarestbe látogatott, biztosítva a román népet az amerikaiak támogatásáról.³ Elismerve a demokrácia és az emberi jogok terén tett pozitív lépéseket, 1993-ban a Kongresszus jóváhagyta az MFN-státusz visszaállítását, így 1994 februárjára a legtöbb román termék ismét vámmentes kategóriába került. A kereskedelmi mellett a politikai kapcsolatok is felélénkültek, 1997-ben Clinton elnök, 2002-ben pedig Bush elnök is Romániába látogatott.

1997. július 11-én, Clinton elnök látogatása során aláírták a kétoldalú stratégiai partnerségről szóló megállapodást, amely a bilaterális kapcsolatok erősítését célzó együttműködési keretmegállapodás. Célja továbbá a romániai reformfolyamatok és az ország euroatlanti integrációjának támogatása, továbbá Románia közép- és kelet-európai stratégiai szerepének erősítése. A Kétoldalú Stratégiai Partnerség kezdettől fogva fontos sarokköve volt Románia külpolitikájának, illetőleg segítette a politika, a gazdaság, a fegyveres erők és a közigazgatás modernizálását célzó erőfeszítéseit is.⁴ Bush elnök 2002-es látogatása is szoros összefüggött Romániának a 2001. szeptember 11-i merényleteket követően tanúsított elkötelezettségével, valamint az afganisztáni műveletekben – az ország gazdasági és katonai erejét meghaladó mértékben – vállalt szerepével.

A román külpolitikát az 1990-es évek közepétől jellemző transzatlantizmus Traian Băsescu államfővé választását követően még jobban felerősödött. Megválasztását követően Băsescu első útja Washingtonba vezetett. 2005 decemberében Condoleeza Rice Bukarestbe látogatott, ahol találkozott Băsescuval, illetőleg aláírtak egy védelmi együttműködési megállapodást, amely az amerikai csapatok számára lehetővé teszi romániai bázisok használatát. A *Joint Task Force East* elnevezésű kezdeményezés kiképzési együttműködést és közös gyakorlatokat is magában foglal. Az egyezmény 2006. július 21-én lépett hatályba, s Románia területén elsősorban a Mihail Kogălniceanu repülőtér (amelyet már az ira-

2 Cohen, Ariel – Irwin, Conway; *U.S. Strategy in the Black Sea Region*. The Heritage Foundation, 2006. 12. 03. 1990. sz.

3 U.S. Relations With Romania. *state.gov*, 2014. 04. 28.

4 Brief history of the political relations. *washington.mae.ro*, 2012. 07. 22.

ki hadműveletekhez is használtak az amerikai csapatok), valamint a szárazföldi csapatok számára a Babadag kiképző terület használatát jelenti.

Băsescu államfőként aktívan részt vett a kül- és biztonságpolitika alakításában is, ebben a kérdésben egészen odáig ment, hogy 2005-ben megfogalmazta a „Washington–London–Bukarest tengely” gondolatát – amelyen a német és francia felháborodás miatt annyit később finomítottak, hogy természetesen áthalad Párizson és Berlinen is⁵ –, ami azonban udvariasan visszafogott, de egyértelmű elutasítást váltott ki az érintettekől, ráadásul tovább mélyítette a szakadékot Bukarest és Párizs között.

Az orosz befolyástól való félelmében Románia intenzívebb NATO-, különösen pedig amerikai szerepvállalást sürget a régióban, ennek érdekében aktívan támogatja az USA politikáját a világ más térségeiben. Románia megfelelési politikája a NATO, de főként az Egyesült Államok iránt – aminek természetesen gátat szabnak az ország anyagi lehetőségei – mára egy, az USA által megerősített geopolitikai státuszt és kiemelt partneri viszonyt eredményezett. Ennek leglátványosabb eleme Románia tagsága a rakétavédelmi elképzelésekben, valamint több bizalmas együttműködés – például CIA-börtönök mára beismert bukaresti üzemeltetésének – megvalósítása. A több alkalommal egyértelműsített elkötelezettség ellenére sem sikerült azonban elérni például a román állampolgárok vízummentes beutazását az Egyesült Államokba.

Az egyetlen „törést” az USA melletti feltétlen kiállásban Koszovó függetlenségének kérdése jelentette – egyúttal hosszú évek után ez volt az első alkalom, hogy Bukarest Moszkvával azonos álláspontot képviselt valamely fontosabb külpolitikai kérdésben.⁶ Bár 1999-ben (még a NATO-tagságra való várakozás időszakában) Románia politikai megfontolásból támogatta az Egyesült Államok koszovói beavatkozását, 2008-ban a függetlenedést a román kormány (és az ellenzék), valamint az államfő is egyhangúlag jogtalannak minősítette. A lépés mögött belpolitikai félelmek (a magyar kisebbség függetlenedési törekvései miatt érzett aggodalom), továbbá a Belgráddal ápolt hagyományosan jó viszony állt. Szövetségesi felé az elutasítás élet Bukarest igyekezett tompítani azzal, hogy Băsescu jelezte Boris Tadić szerb államfőnek, hogy Románia nem hagyhatja sokáig figyelmen kívül a koszovói függetlenség „realitását”, illetőleg felszólította Szerbiát a Prištinával való párbeszéd megkezdésére.

Az amerikai–román kapcsolatok a NATO-n belül napjainkban

2010 februárjában Bukarest hozzájárult, hogy az Egyesült Államok Európai Szakaszolt Adaptív Megközelítése (*European Phased Adaptive Approach – EPAA*) keretében (a 2015-ig terjedő második fázisban) kiépítendő rakétavédelmi rendszer elemeit román felségterületre telepítsék. (A tervekről már Joe Biden 2009-es bukaresti látogatása során is egyeztettek.⁷) Ezzel egyértelműen bizonyította feltétlen elkötelezettségét az USA védelmi politikájának végrehajtására, ugyanakkor kiváltotta Moszkva nemtetszését is. Az USA az EPAA-t kezdettől fogva a NATO keretein belül tervezte megvalósítani. 2010 egyúttal a bilaterális kapcsolatok fennállásának 130. évfordulója is volt, amelynek kapcsán újabb egyezményekkel erősítették meg az együttműködést.

5 Bucharest-London-Washington axis „goes through Berlin and Paris”. *hotnews.ro*, 2006. 05. 26.

6 Visan, George: Kosovo's Independence and U.S.-Romanian Relations. *cepa.org*, 2008. 03. 14.

7 Ciocoiu, Paul: Romania-US deal seen as security milestone. *setimes.com*, 2011. 09. 15.

Az „arab tavasz” eseményei, különösen Líbia kérdése ismételten megmutatták, hogy Románia akár régi európai szövetségeseinek haragját is hajlandó magára vonni a transzatlanti kapcsolatok érdekében: a 2011. márciusi EU-csúcson Basescu annak ellenére határozottan ellenezte a nemzetközi légtérzárlatot és/vagy a katonai beavatkozást, hogy hagyományos szövetségese, Franciaország azok mellett kardoskodott (sőt néhány nappal korábban Nicholas Sarkozy elnök még a líbiai ideiglenes kormányt is elismerte). A román államfő szerint: „A légtérzárlat olyan küldetés, amelyet csak a NATO hajthat végre, az EU nem. Emellett úgy tartjuk, hogy nincs itt a katonai megoldás ideje Líbiában.”⁸ Később, a NATO és az ENSZ döntéseit követően, természetesen az ország részt vett a líbiai műveletekben, a Ferdinánd király fregattot küldve a térségbe, hogy a fegyverembargó betartatásában segítkezzen.⁹

2011. szeptember 13-án újabb, a NATO-n belül az amerikai–román kapcsolatokat erősítő eseményre került sor a rakétavédelmi rendszerről szóló szerződés¹⁰ aláírásával Washingtonban (amerikai részről Hillary Clinton, román részről Teodor Baconschi külügyminiszter volt az aláíró fél), amely december 23-án hatályba is lépett. A megállapodást román részről fontos biztonságpolitikai áttörésnek minősítették, ami egyúttal központi szereplővé léptette elő Romániát a rakétavédelmi rendszer működtetésében, és ezáltal az európai biztonság megerősítésében. Az egyezmény preambulumban a két fél hangsúlyozta az amerikai–román stratégiai partnerség fontosságát, valamint azt, hogy ennek a kapcsolatnak nagyon fontos pillére az észak-atlanti szerződés 5. cikkében rögzített szolidaritási elv, miként az is, hogy mindegyik ország biztonságának garantálásához szükség van a NATO-n, az ENSZ-en és egyéb nemzetközi szervezeteken belüli együttműködésre. (Az orosz aggodalmak csökkentésére külön kiemelésre került az EPAA kizárólagosan védelmi jellege.)

2012 áprilisában Cristian Diaconescu külügyminiszter részt vett a NATO külügyés védelmi minisztereinek soros brüsszeli találkozásán,¹¹ ahol a román külpolitika feje megerősítette az ország elkötelezettségét az ISAF-misszió, illetve az afganisztáni átmenet levezénylésében. Diaconescu kihangsúlyozta, hogy a szervezetnek továbbra is jelentős figyelmet kell fordítania keleti hatáira, így a Nyugat-Balkánra és a Fekete-tenger tágabb környezetére. Nyitva kell tartani a további keleti bővítés lehetőségét, megvalósítva ezzel a bukaresti csúcstalálkozó határozatait. A külügyminiszter sürgette továbbá a Moszkvával való együttműködést Afganisztán stabilizálásában, illetőleg a terrorizmusellenes harcban.

Kinevezését követően Victor Ponta miniszterelnök egyik első külföldi útja a NATO székhelyére vezetett május 10-én, ahol találkozott Anders Fogh Rasmussen NATO-főtitkárral.¹² Az egyeztetés fő témáját a chicagói csúcstalálkozóra való felkészülés jelentette. A főtitkár megköszönte Románia részvételét a NATO különböző misszióiban, illetőleg az Okos védelem (*Smart Defense*) vezető programjaiban, külön kiemelve a rakétavédelmi rendszert, továbbá a stratégiai légi szállítási képességet. Ponta miniszterelnök pedig az ország atlanti elkötelezettségét, továbbá belső stabilitását és a demokratikus jogelvek sért-

8 Shrivastava, Sanskar: *Nations Oppose Military Intervention in Libya*. *theworldreporter.com*, 2011. 03. 18.

9 Romania's participation to Operation Unified Protector. *nato.mae.ro*, 2012. 07. 24.

10 Agreement Between The United States of America and Romania on the deployment of United States Ballistic Missile Defense System in Romania. *state.gov*, 2011. 09. 13.

11 The head of Romanian diplomacy at NATO Foreign Affairs and Defence Ministerial. *mae.ro*, 2012. 04. 19.

12 New Romanian Prime Minister pays first visit to NATO headquarters. *nato.int*, 2012. 05. 10.

hetetlenségét hangsúlyozta, kijelentve, hogy a NATO komoly, megbízható és kiszámítható tagként számíthat Romániára.

Bár nincs közvetlen kapcsolatban Románia NATO-tagságával, érdemes megjegyezni, hogy a NATO 2012-es chicagói csúcstalálkozóján került sor az Amerikai–Román Üzleti Tanács (*American-Romanian Business Council*), egy washingtoni székhelyű nem kormányzati szervezet (NGO) megalapítására is,¹³ amelynek célja a kereskedelem és a beruházások, továbbá általában a kétoldalú kapcsolatok fejlesztése, illetve a lakosság tájékoztatása ezek fontosságáról. Román részről Traian Băsescu vett részt a szervezetet létrehozó találkozáson, ezzel is hangsúlyozva Bukarest elkötelezettségét, illetőleg kifejezte azt a reményt, hogy a Tanács „elősegíti a román vállalkozások tevékenységét, és nyomon követi az Egyesült Államokon belül a politikai környezet alakulását”. A Tanács elnöke, Eric Stewart a román–amerikai szövetség jelentőségét emelte ki: „Románia tagadhatatlanul az Egyesült Államok egyik legközelebbi szövetségese a világban. [...] A diplomáciai kezdeményezésekkel együtt az amerikai vállalatok romániai beruházásai elősegítik, hogy ez az erős kapocs Romániával soha ne törjön szét.”

A román–amerikai bilaterális kötelékek további erősítését szolgálják a rakétavédelmi rendszerről szóló szerződés végrehajtására vonatkozó (a deveselui bázis, illetőleg légtér használatát szabályozó), 2012 júniusában, Bukarestben aláírt megállapodások,¹⁴ amelyek újabb lépést jelentenek a rakétavédelmi rendszer tényleges üzembe helyezése felé. Ugyanekkor aláírtak még három, a szerződés kapcsán korábban megkötött végrehajtási egyezményekhez kapcsolódó kiegészítő megállapodást is. Ezek biztonsági kérdéseket, különböző ingatlanok használatát, továbbá a közös bizottság működését érintik, és az EPAA második fázisát támogatják. (Az első fejlesztési fázis lezárását követően a rendszert a chicagói csúcstalálkozón részlegesen működőképesnek nyilvánították.¹⁵)

Románia továbbra is központi szerepet kíván betölteni a NATO délkelet- és kelet-európai tevékenységében – ahogyan Traian Băsescu az Ivo Josipović horvát elnökkel közösen megtartott 2012. júliusi sajtótájékoztatón kifejtette. Románia – természetesen a térség többi NATO-tagállamával együttműködve – hozzájárulhat a Dunától délre fekvő államok NATO-tagdá válásához, „ami az egyetlen út a térség biztonságának garantálásához”.¹⁶ Romániának a térségben betöltött szerepét a NATO-n belül is egyértelműen elismerik, ahogy azt 2012. januári találkozájukon Anders Fogh Rasmussen főtitkár is kifejtette Traian Băsescu államfőnek.¹⁷

A közelmúlt hektikus román belpolitikai eseményei hatására az országot ért külföldi bírálatok sorában az Egyesült Államok sem maradt szótlán. Washington komoly kritikái közben azért vannak jelek, amelyek mutatják, hogy Románia igen fontos partner számára, és a hosszú távú együttműködésre koncentrálnak. A belpolitikai harcok közepette Wesley Clark tábornok, volt demokrata párti elnökjelölt látogatott Bukarestbe, akit Victor Ponta miniszterelnök tiszteletbeli tanácsadójának kért fel.¹⁸

13 Minister Titus Corlăţean's meetings with representatives of the business community in the USA. *mae.ro*, 2013. 09. 24.

14 The United States and Romania Sign Missile Defense Implementing Arrangements. *romania.usaembassy.gov*, 2012. 05. 29.

15 NATO declares interim missile defence capability. *nato.int*, 2012. 05. 21.

16 Băsescu: a Dunától délre fekvő országok biztonságának feltétele az EU- és NATO-tagság. *szabadsag.ro*, 2012. 12. 02.

17 Ballistic missile defence. *nato.int*, 2012. 07. 28.

18 Generalul american Wesley Clark este consilierul lui Victor Ponta. *realitatea.net*, 2012. 07. 05.